

การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

Development of an Academic Information System for School Curriculum and Evaluation Development of Banmaowitaya School, Suwannaphume District, Roi-Et Province

ชนกร อารีเอื้อ¹, สุชาติ บางวิเศษ²

Tanakhorn Areeaea¹, Suchart Bangwisate²

บทคัดย่อ

งานสารสนเทศทางการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจในการดำเนินการบริหารด้านต่าง ๆ เพราะงานสารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญในทุกขั้นตอนให้มีความรวดเร็ว ถูกต้องและสะดวกในการสืบค้น สามารถตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับการบริหารงานของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดำเนินการพัฒนาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม มีจำนวน ทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการประชุมปฏิบัติการ และแบบวัดความพึงพอใจ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิค การตรวจสอบข้อมูลหลายมิติและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนา สถิติที่ใช้ในการวัดความพึงพอใจคือสถิติ paired t-test ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยสรุป การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร และการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จากการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ กระบวนการพัฒนาระบบ หรือวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Circle : SDLC) โดยมี 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การใช้ระบบ และการดูแลรักษาและการตรวจสอบระบบ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel จากการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้าน

¹ นิสิตปริญญาโท, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

² นักวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Degree Student, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Educator, Graduate School, Mahasarakham University

มหาวิทยาลัย อําเภอสวรรคณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าข้อมูลมีความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และสามารถสืบค้นได้ง่าย และบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการ

Abstract

Academic information is important and necessary for educational development. It plays a major role in making policy, planning and making decisions at the administrative level. Action research was employed for this study, which consisted of two loops, and each loop consisted of four steps: action, do, observation and reflection. The target population was 9 co-researchers. The instruments were an interview form, an observation form, a note-taking form and a questionnaire. The multi dimension technique was used for data analysis, and the data were reported by using the descriptive presentation. Paired t-test statistics such as mean and standard deviation were used for data analysis. In conclusion, System Development Life Circle is used for the system development, which consists of 5 steps: study, analysis, design, implementation and maintenance by use of Microsoft Excel. Development of an Academic Information System is for School Curriculum and Evaluation Development of Banmaowitaya School, Suwannaphume District, in Roi-Et Province

Keywords: Deleptment of Academic luformation System

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีการบริโภคข้อมูลข่าวสารอย่างไร้พรมแดนจึงทำให้สังคมมีการใช้สารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจทั้งเพื่อประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม องค์กรที่มีสารสนเทศที่มีคุณภาพและทันสมัยตรงกับความต้องการ องค์กรนั้นย่อมมีพลัง มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง และองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสารสนเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ในการช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความก้าวหน้าทางสติปัญญา พัฒนาบุคลิกภาพ และพัฒนาอาชีพ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีโลกทัศน์กว้างไกล ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่เกิดจากมนุษย์

ในสังคมปัจจุบัน ระบบข้อมูลและสารสนเทศทางด้านการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยได้สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การจัดเก็บ การให้บริการ และการแลกเปลี่ยน ข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาให้เป็นระบบที่มีรูปแบบและมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในทุกระดับการศึกษาและการพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบันและตรงต่อความต้องการ ช่วยให้โรงเรียนวางแผนดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาแนวความคิดและสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ใน

การดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ ในทางการศึกษาก็มองเห็นความสำคัญของระบบข้อมูลสารสนเทศมากยิ่งขึ้น เพราะระบบนี้มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการตัดสินใจในการดำเนินต่าง ๆ ช่วยให้การตัดสินใจถูกต้อง วางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ จึงได้มีการส่งเสริมให้โรงเรียนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราวดี ศักดิ์แสน (2549)

ในการบริหารงานโรงเรียนให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นพื้นฐาน เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพในการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา หรือหาจุดพัฒนาการ จัดทำ แผนงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การกำหนดเป้าหมาย และยุทธศาสตร์การดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนการกำหนดเกณฑ์ประเมินคุณภาพเพื่อจำแนกระดับคุณภาพโรงเรียน การประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษา ล้วนต้องการข้อมูลสารสนเทศเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องรับผิดชอบงานทุกอย่างที่อยู่ในสถานศึกษา ตั้งแต่เรื่องของการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งในบรรดางานต่าง ๆ การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนา สติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคม ผู้บริหารที่ต้องการประสบความสำเร็จจะต้องไม่ละเลยความสำคัญของการจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่หยิบง่ายทันสมัยใช้คล่องถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ตามภารกิจงานในหน้าที่บริหาร ดังนั้นในการจัดทำระบบสารสนเทศจึงควรคำนึงถึงสารสนเทศที่เน้นการพัฒนาของสถานศึกษาเป็นลำดับแรก เพื่อการลงทุนที่คุ้มค่า และทันเวลา การพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพสามารถ จัด

เก็บข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และตรงต่อความต้องการ ช่วยให้โรงเรียนวางแผนดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาแนวความคิด แนวความคิดและสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ ในทางการศึกษาก็มองเห็นความสำคัญของระบบข้อมูลสารสนเทศมากยิ่งขึ้น เพราะระบบนี้มีส่วนสำคัญสูงยิ่งต่อการตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ ช่วยให้การตัดสินใจถูกต้อง มีการวางแผนการดำเนินงานได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกศักดิ์ จันทะภา (2551)

ระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาและการวัดผลประเมินผลของโรงเรียนบ้านหม้อวิทยา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่างานวิชาการด้านหลักสูตรสถานศึกษา และข้อมูลในรูปแบบแฟ้มเอกสารต่าง ๆ ไม่มีการจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ ข้อมูลทางวิชาการยังอยู่กระจัดกระจายอยู่กับครูทุกคน การเรียกหาข้อมูลงานวิชาการยังยากไม่สะดวก ยังไม่สามารถจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วน รวดเร็ว ถูกต้อง จำนวน ข้อมูลสารสนเทศที่มียังไม่เพียงพอต่อการใช้ บางส่วนไม่เป็นปัจจุบันทันกับความต้องการที่จะใช้ในแต่ละครั้งมีผู้รับผิดชอบน้อยคน บุคลากรยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอในการบริหารและจัดการใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และไม่สะดวกต่อการสืบค้นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะช่วยให้การบริหารการใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังไม่ได้นำมาใช้อย่างเต็มที่เพราะข้อจำกัดด้านกำลังทรัพยากรที่มีราคาอ่อนกว่าราคาสูงความรู้ความเข้าใจและทักษะของบุคลากรที่จะใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เช่น การสร้างระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การสร้างเครือข่ายข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่น การเชื่อมโยงข้อมูลยังมีไม่เพียงพอและที่มีอยู่ก็ยังมีปัญหาในการใช้งาน ซึ่งส่งผลทำให้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารระบบสารสนเทศงานวิชาการของโรงเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผลประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้ความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และสามารถสืบค้นได้ง่าย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการ 2 วนรอบ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1988) ประกอบไปด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การดำเนินการในวงรอบที่ 1

การพัฒนา ในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้กำหนดปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning) การศึกษาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบัน และสร้างความเข้าใจกับบุคลากรเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน ทำให้พบประเด็นสภาพปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ การให้บริการ และการรักษาดูแลระบบจากการสัมภาษณ์ดังนี้ บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดระบบสารสนเทศงานวิชาการไม่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ไม่มีแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ ไม่มีโปรแกรมการจัดระบบสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ และการจัดเก็บข้อมูลกระจัดกระจายตามแฟ้ม ตามห้องเรียนต่าง ๆ ทำให้การสืบค้นข้อมูลล่าช้า รวมถึงข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจให้กับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เข้าใจ จึงมีการประชุมร่วมกันเพื่อให้ทราบถึง

กลยุทธ์การพัฒนา โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action) การพัฒนาระบบงานระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา ได้ดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน ดังนี้

2.1 การศึกษาระบบ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาของระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผล เพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน เก็บข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และบันทึกการประชุม จากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.2 การวิเคราะห์ระบบ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกการประชุม จากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.3 การออกแบบระบบ มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวางแผนการออกแบบระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผล โดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อนจุดแข็งของระบบ ให้ได้วิธีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนให้ครบทุกด้านของงานวิชาการ จากแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และจากการสังเกตและการบันทึกการประชุม

2.4 การนำระบบไปใช้ มีการนำเอาระบบซึ่งเป็นกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของแต่ละด้านที่ออกแบบไว้ไปใช้ ซึ่งจะเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ และการสังเกต จากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม

2.5 การดูแลรักษาและตรวจสอบระบบ โดยการนิเทศภายใน การปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงจุดอ่อนที่มีอยู่ในแต่ละด้านของงานสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผล พร้อมทั้งเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ และการสังเกต

3. ขั้นการสังเกต (Observation) เพื่อตรวจสอบจุดเด่นและจุดด้อยของระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การดำเนินงาน โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ขั้นการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยแบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต จากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล เพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงข้อสรุปผลจากการพัฒนาว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด หากมีข้อบกพร่องในส่วนใดที่สมควรจะนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้น ก็จะต้องร่วมวางแผนในการพัฒนาในวงรอบต่อไป

4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการมาวิเคราะห์ และมีการแปลผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ และสะท้อนผลว่ากิจกรรมใดบรรลุเป้าหมายหรือไม่บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างไร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันในการปรับเปลี่ยนแผนใหม่ ทั้งที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และจุดแข็งที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ได้แผนใหม่ที่ปรับแล้ว (Revised Plan) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ในวงรอบที่ 2

การดำเนินการในวงรอบที่ 2

การพัฒนาในวงรอบที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้กำหนดปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือจากสรุปรายงานการจัดกิจกรรมการพัฒนา ระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร และวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา ในวงรอบที่ 1 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการ จัดระบบสารสนเทศที่เคยดำเนิน

การมา เมื่อได้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ระบบสารสนเทศจึงมีความถูกต้องชัดเจน ตามหลักการ จัดระบบสารสนเทศและตอบสนองสภาพปัจจุบัน ปัญหาที่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลได้ช่วยกันวิเคราะห์

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่วางไว้ โดยการใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน การให้คำแนะนำเพิ่มเติมบุคลากรส่วนที่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในโปรแกรมที่พบเห็นในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้โปรแกรมอย่างดีแล้ว ให้การนิเทศ โดยการแนะนำเพิ่มเติมในการใช้คอมพิวเตอร์และการใช้โปรแกรมที่ออกแบบ

3. ขั้นการสังเกต (Observation) มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบจุดเด่นและจุดด้อยของระบบงานสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร และวัดผล ประเมินผล โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมหลักฐานที่ได้จากการปฏิบัติ การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรและวัดผล ประเมินผล ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้โดยอาศัย เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลจากการบันทึกการสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสะท้อนผลการปฏิบัติในขั้นต่อไป

4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้ร่วมมือและตั้งใจพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร และวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา ให้ความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นปัจจุบันสามารถสืบค้นได้ง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในขณะที่ร่วมกิจกรรม และหลังจากการปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ

เรียบง่าย มีลักษณะคำถามปลายเปิด 2) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นแบบบันทึกการประชุมของกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ทราบข้อสรุปประเด็นการพัฒนาสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร และวัดผลประเมินผล 3) แบบสังเกต เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นผลจากการปฏิบัติ โดยใช้แบบสังเกต 4) แบบวัดความพึงพอใจ ใช้สำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้ร่วมศึกษา และวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 3 ด้าน คือ ด้านข้อมูล ด้านผู้ศึกษาด้านวิธีการ ตามกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายงาน การนิเทศและตามกิจกรรมที่กำหนด โดยวิเคราะห์และแปลผลโดยอิงกรอบการศึกษาค้นคว้าตามกระบวนการพัฒนาระบบ คือ การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การนำระบบไปใช้ และการดูแลรักษาและตรวจสอบนำเสนอผลการศึกษาโดยการบรรยาย (Narrative Form)

ผลการวิจัย

การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผลประเมินผล โดยใช้ระบบ ปฏิบัติการ Microsoft Excel ในครั้งนี้ ทำให้ได้โปรแกรมระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผลประเมินผล โดยในวงรอบที่ 1 พบว่าโรงเรียนมีโปรแกรมระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผลประเมินผล ที่มีรายการเหมาะสม ตรงตามความต้องการ แต่ต้องเพิ่มรายการผลการเรียนปลายภาคเรียนของปีการศึกษานั้น ๆ ต้องให้นักออกแบบโปรแกรมไปจัดทำเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ต่อการแก้ไขและวางแผนการจัดการเรียนการสอนระหว่าง

ปีการศึกษา แต่บุคลากรยังขาดทักษะความรู้ความเข้าใจในการใช้ การดูแลและการบำรุงรักษาโปรแกรม ในวงรอบที่ 2 จึงได้ ดำเนินการพัฒนาโดยมอบหมายให้นักออกแบบโปรแกรมออกรายราย การเพิ่มเติมและมอบหมายให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูลที่มีความรู้ ความเข้าใจดีในการใช้ การดูแล และการบำรุงรักษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้าไปนิเทศแนะนำติดตามการใช้โปรแกรมอย่างใกล้ชิด ตลอดทั้งให้ความรู้เพิ่มทักษะในการจัดเก็บข้อมูล พิมพ์ข้อมูลสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ที่มีความสะดวก รวดเร็วและเป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งระบบสารสนเทศได้ตอบสนองกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียนคือ บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจทักษะ แนวคิด เทคนิควิธีการจัดระบบสารสนเทศด้วยโปรแกรมและสามารถเรียกใช้ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผลได้ด้วยตนเอง ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์โรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ มีแฟ้มเก็บรวบรวมข้อมูล มีห้องศูนย์ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นสัดส่วน และมีผู้รับผิดชอบในการบำรุงดูแลรักษาระบบให้สามารถเรียกใช้ได้ง่ายสะดวก รวดเร็ว ทำให้โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศงานวิชาการที่มีคุณสมบัติถูกต้อง สมบูรณ์เป็นปัจจุบันและสะดวกในการสืบค้นสามารถนำไปใช้การตัดสินใจในการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยการจัดกิจกรรมระดมความคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนดำเนินกิจกรรม จัดเตรียมเอกสารและคู่มือประกอบ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ประสานให้คณะทำงานด้านระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผลทุกคนเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยให้วิทยากรที่มีความรู้ทั้ง 2 ด้าน เข้าร่วมประชุม ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ มีความรู้ ความเข้าใจ ในระบบงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการได้ศึกษาและทดลองใช้คู่มืออย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้ไปพัฒนาระบบงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับพนัส หันนาคินทร์ (2542) ได้ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ การประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาภาคปฏิบัติระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นอย่างดี และเข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยการปฏิบัติจริงหรือทดลองทำจริงจากพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎี เช่น ปัญหาการใช้เครื่องมือหรือวิธีการบางอย่างนั้น นอกจากผู้เข้ารับการศึกษอบรมควรจะได้ทราบถึงปัญหา และการแก้ปัญหาว่าควรจะใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างไร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ทั้งความรู้ ความคิด หลักการและการปฏิบัติ ถ้าไม่ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ก็จะทำด้วยความยากลำบากหรืออาจจะไม่ได้ผลตามความรู้ที่ได้สอดคล้องกับพนัส หันนาคินทร์ (2543) ให้ความหมายการประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การฝึกอบรมรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ เพราะการฝึกอบรมวิธีนี้เน้นทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักการแก้ปัญหา การหาข้อยุติให้ได้รับประสบการณ์ และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จากความหมายการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นประสบการณ์ที่ใช้ในการแก้ปัญหาโดยการประชุมหรือการฝึกอบรม ทำให้ผู้

เข้าร่วมประชุม มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2. หลังจากการใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในการดำเนินการพัฒนาสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา ผู้ศึกษาค้นคว้า วิทยากร และผู้เชี่ยวชาญได้วางแผนในการนิเทศภายใน เพื่อดูแลรักษา และตรวจสอบระบบ เป็นการปรับปรุงจุดอ่อน ที่มีอยู่ในแต่ละด้าน ทำให้ระบบงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล มีความสมบูรณ์ถูกต้อง เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ สอดคล้องกับ พิระ ศรีโยธี (2552) สรุปว่า การนิเทศการปฏิบัติงาน คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานอีกทั้งยังเป็นการวิเคราะห์หาแนวทางในการดำเนินการแก้ไขอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการทุกอย่างของผู้บริหาร ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ร่วมกันพยายามให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบสนับสนุน ส่งเสริม เกื้อกูลกัน เพื่อให้ครูสามารถช่วยเหลือตนเองหรือช่วยเหลือครูคนอื่น ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

3. จากการการพัฒนากิจการดำเนินงานตามระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการ 2 วงรอบ ด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอกเซลล์ (Microsoft Excel) ทำให้มีระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว สมบูรณ์เป็นปัจจุบัน และสืบค้นได้ง่าย บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจ และมีความ

สามารถในการใช้โปรแกรมได้เป็นอย่างดี สามารถใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของธนภัทร น้อยมาลา (2548) พบว่าการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ บุคลากรสามารถนำความรู้มาใช้ในการออกแบบหน่วยแสดงผล หน่วยรับเข้า หน่วยประเมินผล เพิ่มข้อมูลพื้นฐาน และขบวนการปฏิบัติการในโรงเรียนให้ได้ข้อมูลระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสอดคล้องกับสัมฤทธิ์ น้อยอุ้นแสง (2549) พบว่าการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้มีห้องศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเป็นสัดส่วน มีวัสดุอุปกรณ์ มีระบบโปรแกรมที่สามารถให้บริการแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้

สรุป

หลังจากได้พัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ตามวงจรการพัฒนากระบวนการ (System Development Life Circle : SDLC) โดยมี 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การใช้ระบบ และการดูแลรักษาและการตรวจสอบระบบ ซึ่งได้ออกแบบโปรแกรมระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ การวัดผล ประเมินผล โดยใช้ระบบปฏิบัติการ Microsoft Excel ทำให้มีความถูกต้องของข้อมูล เป็นปัจจุบัน สามารถสืบค้นได้ง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในระบบระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและวัดผล ประเมินผล เพิ่มมากขึ้น และจากการวัดความพึงพอใจการใช้ระบบสารสนเทศ

งานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล ได้ผลดังนี้คือ มีระดับความพึงพอใจระบบในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับดีมาก และมีระดับความพึงพอใจระบบในด้านการวัดผลประเมินผลในระดับดีมากเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล ผลที่เกิดขึ้นและเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้เกิดประสิทธิภาพของการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะเป็นรายชื่อ ดังนี้

1.1 โปรแกรมสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าและตามบริบทของโรงเรียนบ้านหม้อวิทยา ฉะนั้นหากจะนำโปรแกรมที่สร้างไปใช้ควรได้ปรับปรุงยกดีให้เหมาะสม

1.2 การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล จะต้องมีการกิจกรรมที่ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมแบบต่อเนื่อง เพื่อความสมบูรณ์ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้

1.3 จะต้องมีการพัฒนาในด้านบุคลากรผู้ใช้ระบบ และผู้ดูแลระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ

วัดผล ประเมินผล ให้มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้น

1.4 ควรได้จัดทำคู่มือการใช้โปรแกรมอย่างละเอียด เพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้โปรแกรม และไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับโปรแกรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล โรงเรียนบ้านหม้อวิทยา อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มุ่งเน้นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนาประสิทธิภาพของโปรแกรมที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวัดผล ประเมินผล ซึ่งกระบวนการศึกษาใช้การวิจัยปฏิบัติการ ในการ

ศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้นำปัญหาที่ค้นพบมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ก่อนการสร้างโปรแกรม Microsoft Excel ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนควรได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาจัดเก็บในโปรแกรมระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและด้านวัดผลและประเมินผลที่สร้างขึ้นอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้เสียเวลาที่จะต้องมาแก้ไข ปรับเปลี่ยนข้อมูลภายหลัง

2.2 ควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศของงานวิชาการเพื่อรองรับกรอบงานวิชาการด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนบ้านหม้อวิทยา เพื่อการดำเนินงานในการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

เอกสารอ้างอิง

- ธนภัทร น้อยมาลา. (2548). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลโรงเรียนบ้านกุดแดง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นนทวัฒน์ สุขผล. (2543). คู่มือปฏิบัติการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ต.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พีระ ศรีโยธี. (2552). การพัฒนาระบบงานประชาสัมพันธ์ สำนักการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทราวดี ตักดีแสน. (2549). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการโรงเรียนธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัมฤทธิ์ น้อยอุ้นแสน. (2549). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลโรงเรียนบ้านฟากพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอกศักดิ์ จันทะกา. (2551). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการ โรงเรียนบ้านหว้าอำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Kemmis, S. and R. McTaggart.(1988). *The Action Research Planner*. 3rd ed. Victoria : Deakin University Press. 169-170.